

Дигитална писменост

5. разред

Писменост

```
graph TD; A[Писменост] --- B[Основна писменост]; A --- C[Информатичка писменост]; A --- D[Дигитална писменост]; A --- E[Медијска писменост];
```

**Основна
писменост**

**Информатичка
писменост**

**Дигитална
писменост**

**Медијска
писменост**

Основна писменост:
способност читања, писања и рачунања.

Информатичка писменост: способност коришћења
ИКТ уређаја.

Дигитална писменост:
способност коришћења дигиталног окружења, проналажење, вредновање и коришћење потребних информација на исправан начин.

Медијска писменост: способност тумачења објављених вести и њихово процењивање.

Злонамерни програми

тројанци,
тројански
коњ (*troyan horse*)

рекламни
програми
(*adware*)

црви (*worms*)

пецање
(*phishing*)

шпијунски програми
(*spyware*)

вируси (*virus*)

Обезбеди нам добру заштиту, изабери нам добар антивирус!

Основно је
да има
добар ниво
заштите.

Да ефикасно и
брзо ради.

Да се
редовно
ажурира.

Да је
једноставан
за
одржавање

Да се лако
инсталира
и
подешава.

Заштита
рачунара

Антивируси

AVG

KASPERSKY Lab

NOD 32
antivirus system

AVIRA AntiVir[®]

McAfee
SECURITY

ZONE
LABS

bitdefender
secure your every bit

avast! antivirus

symantec.

Безбедност на интернету

Заштитни зид - *Firewall*

пријављује сваку

сумњиву активност.

Обично се налази у
саставу оперативног

система на

рачунарима,

таблетима,

телефонима.

Одлагање електронског и електричног отпада

- Шта ћеш урадити са старим мобилним телефоном, рачунаром, монитором, штампачем?
- Шта је електрични, а шта електонски отпад?
- Сваког сата се у свету одложи 4000 тона е-отпада!
Колико је то годишње?

REUSE
REDUCE
RECYCLE

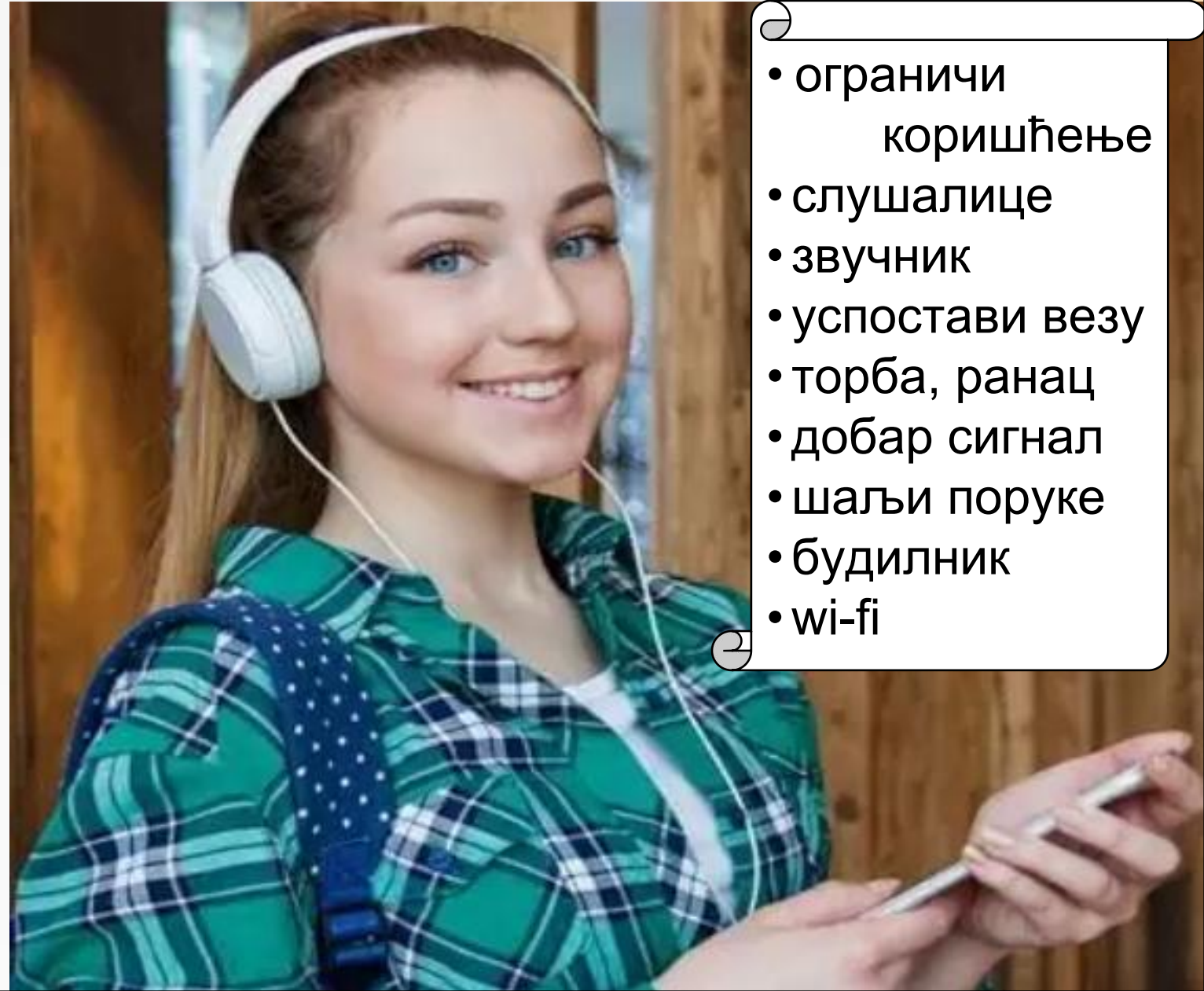
Утицај технологије на здравље

- **ЕРГНОМИЈА**
- наука која се бави проучавањем односа између човековог здравља и предмета или уређаја који се користе.

Последице неадекватног коришћења ИКТ уређаја

- претерана употреба (од раног јутра, паника када нема телефона)
- зрачење
- болови и шакама и рукама
- главобоља
- поремећај сна
- зависност од интернета

- ограничи коришћење
- слушалице
- звучник
- успостави везу
- торба, ранац
- добар сигнал
- шаљи поруке
- будилник
- wi-fi

Заштита личних података и приватности на интернету

- Лични подаци су информације, подаци или комбинација података помоћу којих се може идентификовати особа.
- Лични подаци могу бити:
 - име и презиме, - бројеви телефона,
 - датум рођења, - име школе,
 - адреса, - оцене,
 - имејл адреса, - број личне карте,
 - корисничко име и лозинка, - банковни рачун.

ЗАДАТАК: Поделите се у 4 групе.

Прва група:

- Упознали сте нову особу и провели с њом неко време.
- Како ћете формирати мишљење о тој особи?
- Шта ће све утицати на ваше мишљење?

Друга група:

- Упознали сте нову особу на интернету и дописујете се с њом неко време.
- Како ћете формирати мишљење о тој особи?
- Шта ће све утицати на ваше мишљење.

Трећа група:

Пријављујете се на сајт за играње нове игрице. Од вас се захтева да упишете своје податке.

Да ли ћете баш све искрено попунити?

Које ћете податке дати о себи?

Четврта група:

Неко је објавио на друштвеним мрежама:

- ваше фотографије без питања
- непријатне коментаре о вама
- поделио ваш статус без дозволе
- ваш рад као свој

Како се осећате и шта радите?

Проналажење и вредновање информација на интернету

- Ко је извор информације?
- Да ли се може веровати извору?
- Ко је написао или објавио информацију?
- Можеш ли да провериш да ли информација тачна и на који начин?
- Да ли још негде објављена иста информација?
- Када је текст написан и да ли је застарео?

Правила понашања на интернету

Интернет бонтон = Нетикеција

Флејмовање је слање неуљудне и непажљиве поруке која се може доживети као увреда или повреда правила на интернету и произвести рат нежељеним порукама.

Попуните следећу табелу стикерима у боји:

**Пожељно понашање на
интернету**

**Непожељно понашање на
интернету**

Дигитално (електронско) насиље - *Cyberbullying*

је намерно или понављано угрожавање на интернету или помоћу интерактивних технологија или мобилних телефона.

- Шта не желите да вам се деси на друштвеним мрежама?

- омаловажавање
- креирање лажних профила
- објављивање туђих података
- увреда, клевета, говор мржње су кривична дела
- слање порука увредљивог или претећег садржаја
- слање вируса

- узнемиравање мејловима и телефонским позивима
- лажно представљање
- ухођење
- непримерени коментари туђих слика и порука
- прослеђивање и објављивање видео записа без дозволе
- снимање и објављивање злостављања људи и животиња

АУТОРСКА ПРАВА

- Направио си презентацију, а твој друг је показао наставнику, рекао да је то његов рад и добио 5.
- Наставник не верује да је то твој рад.
- Како се осећаш?

Презентација је резултат Твог рада

и она је Твоје **власништво**.

Ти си **аутор** те презентације,

а презентација је твоје **ауторско дело** и

Ти имаш **ауторска права**.

Шта све може бити ауторско дело?

Да ли си некада преузео са интернета нечије ауторско дело без дозволе аутора?

Услови коришћења софтвера се регулишу правним документом који се назива **лиценца**.

- freeware
- shareware (trial)
- комерцијални.

Нелегално копирање програма и њихово дељење
назива се **софтверска пиратерија**.

Симбол **копирајта** се често налази на
дну веб-странице и показује намеру
власника да заштити садржај од
неовлашћеног копирања.

